

Kun saapuu syys

Paitsi että koleankosteat syysviimat ovat koulujen alettua kietoneet loppukesän hyiseen syleilyynsä, on ollut useita lemmikkien lopetuksia työnkuvassani viikon sisällä. Tästä kirjoittelen tällä kertaa, keväällä sitten pentuaiheesta iloisempaa juttua!

Eläinten lopettaminen toisaalta muodostaa kaikkein ikävimmän puolen eläinlääkärin työnkuvaa, ja toisaalta nelijalkaisilla on armoitettu oikeus päästä pois siinä vaiheessa kun odotettavissa olisi vain kipua ja heikkenemistä. Oma tyttäreni ilmoitti syyn siihen, että hänestä varmasti ei tule eläinlääkäriä: ”en halua ikinä joutua lopettamaan eläintä, varsinkaan hevosta”. Niinpä. Nautojen osalta homma hoituu teurasauton taluttamalla. Nautaeläinten lopetukset joita olen joutunut tekemään voi laskea yhden käden sormilla. Hevoset osittain samoin lasketaan tuotantoeläimiksi, hyvin harvoin lopetus on omalle kohdalleni langennut ja toivon että ”never again”.

Koiran ja kissan omistajien kanssa yksi mielestäni työnkuvan tärkeimmistä asioista on juttelu siitä, miten kauan lemmikkiä vielä voi pitää. Tämähän riippuu lukuisista eri muuttujista eli on täysin tapauskohtaista. Koirarotujen keskimääräinen elinikä vaihtelee ns. jättiläisrotujen alle kymmenestä vuodesta noin neljääntoista vuoteen pikku terriereillä ja muutamilla hyvin elinvoimaisilla roduilla. Sekarotuiset ovat tilastojenkin mukaan keskimäärin pitkäikäisempiä kuin rotukoirat. Kennelliiton taholta väitetään mielellään,

Tassunjälkiä metsänreunassa

Eläinlääkärin pakinapalsta

että terveyden ja pitkän iän kannalta on samantekevää, onko koira puhdas- vai sekarotuinen. Kuitenkin kaikki kotieläinjalostuksen kanssa tekemisissä olleet tietävät käsitteen risteytyselinvoima, jota käytetään tuotantoeläinten jälkeläistuotannossa hyväksi käyttämällä kahta tai useita puhtaita rotuja. Kun täysin eri perimät omaavia yksilöitä risteytetään, ensimmäinen sukupolvi on hyväkasvuisia, vastustuskykyisiä eläimiä.

Takaisin aiheeseen: koira saattaa elää hyvää ja mielekästä elämää jopa 17-18-vuotiaaksikin, kunhan sen kunnosta huolehditaan ikäkauden edellyttämällä tavalla. Kotikissoille 18-20 vuotta on tyypillinen maksimi-ikä, jos ei vaikea sairaus iske ennen seniiliä vanhuutta.

Uroskoiran kastroidi ja tyttökoiran sterilointi pidentävät ikää siinä mielessä, että tietyt hormoneihin liittyvät kasvaimet jäävät kehittymättä ja vanhojen narttujen vakavalta tilalta nimeltä märkäkohtu vältytään. Toisaalta taas steriloinnin/kastroinnin aiheuttama aineenvaihdunnan hidastuminen enteilee lihomista hyvin herkästi. Liikalihavuus on yleisin voimakkaasti lemmikkieläimen elinikää lyhentävä ”sairaus”.

Narttukoirilla saattaa ikävänä yllätyksenä

tulla huonesiisteyden kanssa ongelmia kohdun ja munasarjojenpoiston jälkeen. Tähänkin toki löytyy lääkkeitä.

Ikäkauden mukainen terveydenhuolto tarkoittaa vuoden-parin välein tehtyä perustarkastusta, jossa keski-ikäisillä ja vanhoilla koirilla kiinnitetään huomiota hampaiden kuntoon ja puhtauteen (hammaskiven esiintymiseen), silmien ja korvien mahdollisiin tulehdusoireisiin, sydämen terveyteen, ihon kuntoon ja ravitsemustilaan. Turkin takut ja ylikasvaneet kynnet toki hoituvat omistajan omin toimin tai trimmaajalla.

Jotkut tahot suosittelevat säännöllisiä verenkuvan tutkimuksia koirille ja kissoillekin. Diabetes ei ole koirapuolella niin suuri ongelma kuin ihmisillä, mutta toki sitäkin esiintyy, myös kissoilla. Maksan, munuaisten ja kilpirauhasen hormonitoiminnan tilasta kertovat kokeet toki on hyvä ottaa kaikilta vanhoilta lemmikeiltä. Koira on altis kilpirauhasen vajaatoiminnalle, kissat sen sijaan yleisesti kärsivät kilpirauhasen liikatoiminnasta nykyisin, syötyään ikänsä teollisia muonia.

Milloin on sitten aika hyvästellä vanha perheenjäsen ja tilata se viimeinen aika eläinlääkäriltä? Jälleen ei ole kyse tietystä iästä, monet pienikokoiset koirat elävät pirteää hyvää elämää helposti 16-vuotiaaksikin. Kyse on kokonaisvaltaisesta arviosta johon liittyy myös omistajaperheen muu tilanne ja asumisolot. Iso raskas koira, jolla on kipeät lonkat, ei pääse portaita kolmanteen kerrokseen kovin montaa kertaa enää. Jos eläin tarvitsee päivittäisiä säännöllisiä lääkkeenantoja loppuikänsä,

tähän tulee sitoutua tai sitten päättää eutanasiapäätös ajoissa. Pääasia että eläin ei kärsi ihmisen päättämättömyyden tai rahapulan takia pitkitetysti.

Kun eläinvanhus alkaa muuttua apaattiseksi, nukkuu päivät pitkät innostumatta mistään, tai omistaja tietää sillä olevan jatkuvia kipuja, on viimeistään lopullisen eron aika. Lopetuskäynti on raskas velvollisuus koiran tai kissan lähimmille. Usein tässä tuntee olevansa lähes lastenlääkärin asemassa nuorenparin tuodessa innostuneena omaa ensimmäistä koiranpentuaan rokotuksille. Lemmikki tuottaa suurta iloa perheelleen ehkä kymmenen, jopa kahdenkymmenen vuoden ajan. Ilon hintana on yksi erittäin raskas päivä jäähyväisineen.

SIRKKA PYHÄLÄ